

Türk Vergi Sisteminde Yatırımın ve Sosyal Adaletin Desteklenmesi: Zekat ve Yatırım Teşvikleri

Mehmet Ös¹

Öz

Bu alışma, Türk vergi sisteminde yer alan yatırım teşvik uygulamaları ile İşlam hukukuna dayanan zekât müessesesi arasındaki ilişkiyi derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Türk Vergi Sisteminde yatırım teşvik uygulaması ve zekât, hem ekonomik kalkınmanın sağlanmasına hem de toplumsal adaletin tesis edilmesine katkıda bulunan önemli araçlar arasındadır. Bu bağlamda, çalışmanın temel hedefi, zekât ve verginin entegrasyon nasıl sağlanabileceğini ve özellikle Türkiye'deki potansiyel uygulamalarını ortaya koymak olacaktır. Yatırım teşvik uygulaması, Türkiye'nin ekonomik gelişimi için kritik öneme sahip bir mekanizma olarak fonksiyon görmektedir. Türk vergi sisteminde yatırım teşvik uygulamalarıyla yatırım yapan firmalara, vergi muafiyetleri, KDV istisnaları ve diğer çeşitli mali avantajlar sunulmaktadır. Bu avantajlar, girişimcilerin risklerini azaltarak daha fazla yatırım yapmalarını teşvik etmekte ve yeni iş alanları oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Zekât uygulaması, bireylerin mal varlıklarından belirli bir kısmını ihtiyaç sahiplerine aktarmalarını öngörmektedir. Bu yönüyle zekât, sadece dini bir yükümlölük değil, aynı zamanda sosyal adaletin sağlanmasına yönelik önemli bir araçtır. İşlam tarihinde zekât uygulamaları, ekonomik istikrarın sağlanması, yoksullukla mücadele ve sosyal dayanışmanın artırılması amacıyla etkin bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Zekâtın, doğrudan yoksullara, yetimlere ve ihtiyaç sahiplerine ulaşması, toplumda ekonomik dengenin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bulgular, bu iki sistemin entegrasyonuna dair önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Özellikle, yatırımcıların ekonomik faaliyetleri sırasında zekât vermeye teşvik eden bir model hem sosyal sorumluluğu artıracak hem de toplumsal dayanışmayı güçlendirecektir. Yatırım teşvik belgelerine sahip girişimcilerin belirli oranda zekât vermeleri gerekliliğini artıran bir yaklaşım benimsenmesi, toplumsal adaletin sağlanması açısından da büyük önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı, bu iki mekanizma arasında sinerji sağlamak, önerilen uygulama doğrutusunda toplumda sosyal ve ekonomik faydaların artırılmasına katkıda bulunmaktır. Bu çalışmanın bulguları, benzer mekanizmaların diğer Müslüman ölkelerde uygulanabilirliği açısından da önemli bir rehber olmayı hedeflemektedir. Çalışmada belge ve dokümantasyon yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zekât, Yatırım Teşvik, Mali Hukuk.

Bilim Alan Kodları : M41, M48, E16.

Supporting Investment And Social Justice In The Tax System: Zakat And Invesment Incentives

Abstract

This study aims to analyze the relationship between the investment incentive practices in the Turkish Tax System and the institution of zakat based on Islamic law in depth. Both investment incentive practices and zakat in the Turkish Taxation System are significant tools that contribute to economic development and the establishment of social justice. The primary objective of this study is to explore how these two mechanisms can be integrated and particularly to present potential applications within

¹ Dr., osmehmetster@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7602-0778

Türkiye. Investment incentive practices function as a critical mechanism for the economic development of Türkiye. Through these investment incentives in the Turkish Tax System, firms that invest are offered tax exemptions, VAT exemptions, and various other financial advantages. These advantages encourage entrepreneurs to reduce their risks and invest more, thereby contributing to the creation of new job opportunities. The zakat practice stipulates that individuals allocate a certain portion of their wealth to those in need. In this respect, zakat becomes not only a religious obligation but also an important tool for ensuring social justice. Zakat practices have been effectively implemented for ensuring economic stability, combatting poverty, and enhancing social solidarity. The direct distribution of zakat to the poor, orphans, and those in need helps maintain economic balance within society. The findings present significant results regarding the integration of these two systems. Notably, a model that encourages investors to donate zakat during their economic activities will enhance social responsibility and strengthen community solidarity. The aim of the study is to create synergy between these two mechanisms and to contribute to the enhancement of social and economic benefits in society following the proposed model. Furthermore, the findings of this study aim to serve as an important guide for the applicability of similar mechanisms in other Muslim countries. The study employs a documentation and documentation method.

Keywords : Zakat, Investment incentive, Financial law.

Jel Codes : M41, M48, E16,

1.Giriş

Dünya genelinde birçok ekonomi, toplumsal adalet ile ekonomik kalkınma arasında bir denge sağlamaya çalışmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’de kitlesel fonlamanın sağlanmasında yatırım teşvik belgeleri ve İslam mali hukuku çerçevesindeki zekât müessesesinin önemli bir rol oynadığı değerlendirilmektedir. Günümüzde ekonomik büyüme hedefleri ve sosyal adalet arayışları, ülkelerin mali politikalarını ve sosyal sistemlerini şekillendiren en önemli unsurlardan biri haline dönüşmüştür. Türkiye, dinamik bir ekonomik yapıya ve zengin bir kültürel mirasa sahip olan bir ülke olarak, bu iki hedefin birbirini desteklemesi gerektiği anlayışını benimsemektedir. Bu bağlamda, hem vergi sistemi içerisinde yatırım teşvik uygulamalarını benimsemiş hem de İslam mali hukukunun temel prensipleri doğrultusunda zekât müessesesini bireylerin kişisel tercihleriyle etkin bir şekilde uyguladığı görülmektedir. Bu iki sistem, ekonomik kalkınmayı teşvik etme ve sosyal refahı artırma hedeflerinde benzer amaçlar taşımaktadır (Yeşilyurt & Tekdoğan, 2022: 135). Bu teşvikler, sadece ekonomik büyüme ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda sosyal dengenin sağlanmasına ve bölgesel eşitsizliklerin azaltılmasına da önemli katkılarda bulunmaktadır (Yeşilyurt & Tekdoğan, 2022: 135-136).

Yatırım teşvik uygulamaları, Türkiye’de ekonominin büyümesi, istihdamın artırılması ve yerli üretimin desteklenmesi amacıyla oluşturulmuş bir dizi teşvik ve desteği içermektedir. Yatırımcılar, bu uygulama sayesinde çeşitli vergi muafiyetleri, destekleme mekanizmaları ve altyapı hizmetleri gibi avantajlardan faydalanırken, ekonomik katkıları ile topluma önemli bir değer sunmaktadırlar (Dağ & Çelik, 2019: 41). Yatırım teşvik belgeleri, belirli kriterleri karşılayan yatırımlara verildiği için, ekonomik faaliyetleri artırma potansiyeline sahiptir (Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023: 3). Diğer yandan, İslam mali hukukundaki zekât müessesesi, bireylerin ve toplumların maddi yükümlülüklerini yerine getirirken ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunmalarını sağlayarak sosyal adaletin tesis edilmesine öncülük etmektedir. Zekât, bireylerin sahip oldukları mal varlıklarının belirli bir oranını (genellikle %2,5) yoksul ve muhtaçlara aktararak, ekonomik dengenin sağlanmasına yardımcı olur ve toplumsal dayanışmayı pekiştirir (Beşel, 2015: 2). İslam’da zekât hem dini bir yükümlülük hem de toplumsal bir sorumluluk olarak kabul edilmektedir.

Bu makalede, Türk Vergi Sistemindeki yatırım teşvik uygulamaları ile İslam mali hukukundaki zekât müessesesi arasındaki ilişki derinlemesine incelenmiş ve bu iki sistemin bir arada nasıl daha etkili bir biçimde çalışabileceğine dair Türkiye'ye özgü bir model önerisi sunulmuştur. Ayrıca; Türk Vergi Sistemindeki yatırım teşvik belgeleri ile İslam mali hukukundaki zekât uygulaması arasındaki ilişkiler derinlemesine incelenmiştir. İki sistemin ortak amacının insanlara ekonomik ve sosyal fayda sağlamak olduğu vurgulanmıştır. Türkiye modeli, yatırım teşviklerinin uygulama alanlarının ve zekât sisteminin entegrasyonunu sağlayarak, ekonomik kalkınmayı destekleme ve sosyal adalet sağlama hedeflerini bir araya getirmek üzere kurgulanmıştır. Böylece hem bireylerin ekonomik refahı artacak hem de toplumsal dayanışma güçlendirilerek daha adil bir toplum yapısına ulaşılması öngörülmektedir (Yılmaz & Sırım, 2017: 79). Bu şekilde adil bir toplum yapısına ulaşılması ile birlikte ekonomik büyümeye katkı sağlanmış da olmak mümkün olacaktır (Afacan, 2023: 44).

2. Türk Vergi Sistemi'nde Yatırım Teşvik Belgeleri

Yatırım teşvik belgesi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yatırımcıların ekonomik faaliyetlerini artırmalarını desteklemek amacıyla sunduğu, belirli ölçütleri karşılayan projelere sağlanan bir belgedir. Bu belge, yatırımcılara çeşitli mali avantajlar sunarak, yatırım ortamını iyileştirmeyi ve ekonomik büyümeyi teşvik etmeyi amaçlar (Yayar & Demir, 2012: 122). Yatırım teşvikleri, genel olarak sanayileşmeyi ön plana alarak yatırımları stratejik sektörlere uygulamak üzere tasarlanmıştır (Şeker, 2020: 2313). Yatırım teşvik belgeleri kapsamında yatırımcılar, vergi muafiyeti, KDV istisnası, yatırım yeri tahsis gibi önemli avantajlardan yararlanabilirler. Bu avantajlar, maliyetleri azaltarak yatırımcıların rekabet gücünü artırmakta ve böylece ekonomiye önemli katkılar sağlamaktadır (Karakurt, 2010: 147). Özellikle, teşvik belgeleri aracılığıyla sağlanan imkanlar, yerel ve yabancı yatırımları çekerek, istihdamın artırılmasına da katkı sağlamaktadır (Akan & Arslan, 2008: 109). Yatırım teşvik belgeleri, istihdam yaratma ve yerli üretim kapasitesini artırma hedefleri doğrultusunda büyük bir öneme sahiptir. Ekonomik büyümeyi desteklerken, yatırımcıların sürdürülebilir bir çevrede faaliyet göstermelerine olanak tanır ve uluslararası rekabette Türkiye'nin cazibesini artırır (Arslan, 2022: 300). Ayrıca, yatırım teşvikleri, bölgesel eşitsizliklerin giderilmesine katkı sağlayarak, ekonomik dengenin sağlanmasına yardımcı olmaktadır (Pıçak, 2007:67).

Türkiye'de detaylı ve kapsamlı yatırım teşvik uygulamaları 1980'li yıllarından itibaren gerçekleşmeye başlamıştır. Yatırım teşvik uygulamasının başlaması ile ithal ikame malların üretiminin desteklenmesi ve uluslararası arenada rekabet gücünün artırılmasına katkı sunulması amaçlanmıştır. Yatırım teşvik uygulamaları, bölgesel kalkınmaya ve istihdama olumlu bir etki sağlamayı amaçlanmaktadır (Akyol, 2016: 56). 2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile “2012/1 Sayılı Uygulama Tebliği” uygulama tebliği yayınlanarak yatırım teşvik sisteminin amaçları belirtilmiştir; (Ekonomi Bakanlığı Yatırım Teşvik Sistemleri Sunumu, 2023).

- ✓ “Cari açığın azaltılması amacıyla ithalat bağımlılığı yüksek olan ara malı ve ürünlerin üretiminin artırılması,
- ✓ Teknolojik dönüşümü sağlayacak yüksek ve orta-yüksek teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi,
- ✓ En az gelişmiş bölgelere sağlanan yatırım desteklerinin artırılması,
- ✓ Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması,
- ✓ Destek unsurlarının etkinliğinin artırılması,
- ✓ Kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi”

2.1. Yatırım Teşvik Belgeleri İle Sağlanan Vergi Muafiyet Ve İstisnaları

Yatırım teşvik belgeleri, Türkiye'nin ekonomik büyüme hedeflerine ulaşmasını desteklemek amacıyla yatırımcılara sağlanan önemli bir mali destek mekanizmasıdır. Bu belgeler, yatırımcıların belirli projelerine yönelik vergi muafiyetleri ve istisnaları içermektedir. Yatırım teşvikleri, kurumlar vergisi muafiyeti, KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti gibi çeşitli avantajları kapsamaktadır (Dinler, 1998: 283; Konar, 2021:10).

Kurumlar vergisi muafiyeti, yatırım döneminde elde edilen kazançların vergiye tabi olmamasını sağlarken, bu durum yatırımcıların daha fazla kaynak biriktirmelerine ve bu kaynakları yeni yatırımlara yönlendirmelerine olanak tanımaktadır (Konar, 2021: 6). Türkiye'de, yatırım teşvik kapsamında belirli sektörlerde ve coğrafi bölgelerde gerçekleştirilmekte olan yatırımlar, belli başlı süreler ile kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır (Recepöğlu & Değır, 2016: 11).

Yatırım teşviklerin kurumlar vergisi istisnası sağlamanın yanı sıra yatırımcılara KDV istisnası gibi farklı istisnalarda sağladığı görölmektedir. KDV istisnası, yatırımcıların yurt içinden veya yurt dışından alacakları mal ve hizmetlerin KDV'sinin iade edilmesi olarak tanımlanabilir. Bu, yatırım sürecinde nakit akışını olumlu yönde etkileyerek, yatırımcıların ekonomik yüklerini azaltmaktadır (Aras, Öztürk & Erdoğan; 2012: 100).

Bir diğır istisna ise gümrük vergisi muafiyetleridir. Gümrük vergisi muafiyetleri, yatırımcıların yurt dışından temin ettikleri makine ve ekipmanları gümrük vergisi ödemedi ulkeye getirebilmesine olanak sağlamaktadır (Karakurt, 2010: 147). Böylelikle girişimcilerin ilk yatırım maliyetlerinin düşürülmesine katkı sağlanmış olmakla beraber Türkiye dışında gelişen yeni üretim teknolojilerinin yerli üretim hatlarında kullanılması da temin edilmektedir.

Bu vergi muafiyetleri ve istisnaları, yatırımcıların rekabet gücünü artırarak ve yerli üretimi teşvik ederek Türkiye'nin uluslararası yatırım ortamında cazibesini artırmaya yönelik olduğı görölmektedir. Yatırım teşvik belgelerinin sağlanmış olduğı muafiyet ve istisnalar birlikte değırlendirildiğinde, yatırım teşvik belgelerinin sağladığı avantajlar, yalnızca ekonomik büyümeyi desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda toplumun genel refah seviyesini yükseltmeyi de hedefleyen kitlesel bir fonlama yöntemi olarak değırlendirilmesi mümkün bir teşvik sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile birlikte Türk Vergi Sisteminde Yatırım Teşvik Sistemi farklı kriterler çerçevesinde Bölgesel Teşvik, Öncelikli Yatırım Konuları, Stratejik Yatırımlar ve Genel Teşvikler olmak üzere dört farklı başlık altında sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan dört başlık altında destek unsurları da aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Ekonomi Bakanlığı Yatırım Teşvik Sistemleri Sunumu; 2023).

Şekil 1. Yatırım Teşvik Kapsamında Sunulan Destek Unsurları

Kaynak: (Yılmaz; 2020:41) esinlenerek yazar tarafından hazırlanmıştır.

Destek unsurlarının, KDV iadesi, sigorta primi desteği, yatırım yeri tahsis, faiz veya kar payı desteği, sigorta primi işveren hisse desteği, vergi indirimleri, gümrük vergisi muafiyetleri ve KDV istisnaları yatırım bölgelerine göre yatırımcılara sağlanmaktadır. Yatırım teşvikleri Genel Teşvik Uygulamaları, Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Öncelikli Yatırımların Teşviki ve Stratejik Yatırımların Teşviki bağlamında dört ana kademedede değerlendirilerek teşvik kapsamı farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkları aşağıdaki tablo’da yer almaktadır (Ekonomi Bakanlığı Yatırım Teşvik Sistemleri Sunumu; 2023:8).

Tablo 1. Destek Unsurlarının Teşvik Sistemine Göre Ayrımı

Destek Unsurları	Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	ncelikli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi		✓	✓	✓
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		✓	✓	✓
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		✓	✓	✓
Faiz veya Kar Payı Desteği		✓	✓	✓
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓	✓
KDV İadesi				✓

Kaynak: (Ekonomi Bakanlığı Temmuz/2023 Sunumu; 2023:9).

Tablo 1’de görüldüğü üzere Teşvik Uygulamalarına yönelik vergi muafiyetleri, SGK destekleri, faiz veya kâr payı desteği, yatırım yeri desteği ile KDV iade destekleri gösterilmiştir. Genel Teşviklerde KDV İstisnası ve Gümrük Muafiyetleri gerçekleşecek yatırımlara sağlanmaktadır. Bölgesel Teşvik Uygulamaları ile ncelikli Yatırımların Teşvik yatırımları kapsamında gerçekleşen yatırımlara KDV istisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, Sigorta Primi İşçi Hisse Desteği, Faiz veya Kâr payı Desteği, Yatırım Yeri Tahsisi gibi destekler yatırımcılara sunulmaktadır. Stratejik Yatırımların Teşviki sisteminde, Bölgesel Teşvik Uygulamaları ile ncelikli Yatırımların Teşvik yatırımları uygulamalarında sağlanan destek unsurlarının yanı sıra KDV iadesi de ayrıca yatırımcılara sağlandığı tablo 1’de gösterilmektedir. Destek unsurları bölgesel ekonomik kalkınma düzeylerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. (Ekonomi Bakanlığı Yatırım Teşvik Sistemleri Sunumu; 2023:23). Sağlanan destek unsurları Türkiye’nin kalkınma öncelikli bölgelerine göre farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklara göre Türkiye 6 bölgeye ayrılmıştır.

Şekil 2. Bölgesel Harita Sege 2017

Kaynak: (Ekonomi Bakanlığı Temmuz/2023 Sunumu; 2023:23).

Şekil 2’te Ekonomi Bakanlığı’nın Temmuz/2023 tarihindeki sunumuna istinaden güncel Yatırım Teşvik Bölgesel Harita Sege 2017 verilmiştir. Bu haritaya göre; 1.Bölgede bulunan iller, Tekirdağ, Bursa, İzmir, Muğla, Antalya, Eskişehir, Ankara, İstanbul ve Kocaeli olduğu görülmektedir. 2. Bölgede bulunan iller; Aydın, Bilecik, Bolu, Denizli, Isparta, Karabük, Kayseri, Konya, Manisa, Sakarya, Yalova, Kırklareli, Edirne, Çanakkale, Balıkesir bulunmaktadır. 3. Bölgede bulunan iller; Adana, Burdur, Düzce, Gaziantep, Karaman, Kırıkkale, Kütahya, Mersin, Samsun, Trabzon, Rize, Uşak, Zonguldak illeridir. 4. Bölgede bulunan iller; Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Elâzığ, Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırşehir, Malatya, Nevşehir ve Sivas illeri olarak belirlenmiştir. 5. Bölgede teşvik sağlanan iller, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli ve Yozgat illeri belirlenmiştir. Son olarak ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre belirlenen öncelikli illerin bulunduğu 6. Bölgede ise bulunan iller; Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak ve Van illeri olarak yatırım teşvik listesine dahil edilmiştir.

Bölgeler arasındaki kalkınmışlık düzeyini eşitlemek ve kitlesel fonlama ile refah düzeylerinin artırılmasına yönelik amaçlar doğrultusunda oluşturulan 6 bölge arasında teşvik oranlarında farklı yatırım katkı oranları ile vergi indirim oranları kullanılmaktadır. Yatırımların gerçekleştirileceği bölgelere göre destek oranları ve sürelerinde farklılıklar bölgenin ekonomik seviyesine göre belirlendiği görülmektedir. Bu farklılıklara göre bölgede yapılacak yatırımlarda Kurumlar Vergisi/ Gelir Vergisi yönünden indirim oranı söz konusu olmaktadır.

Tablo 2. Destek Oran ve Süreleri

VERGİ İNDİRİMİ Yatırıma Katkı Oranı (%)		
Bölgeler	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	
	Yatırım Katkı Oranı (%)	Kurumlar Vergisi veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)
1. Bölge	15	50
2. Bölge	20	55
3. Bölge	25	60
4. Bölge	30	70
5. Bölge	40	80
6. Bölge	50	90

Kaynak: (Ekonomi Bakanlığı Temmuz/2023 Sunumu; 2023:25).

Tablo 2’de gösterildiği üzere 6 farklı bölgeye göre farklı yatırım katkı oranları ve vergi indirimleri söz konusudur. Gelişmişlik düzeylerine göre vergi indirimleri ile tahsilatından vazgeçilen vergi tutarları 1. Bölge’den, 6. Bölgeye doğru artmaktadır. Tablo 2’de gösterilen yatırım katkı oranları ve vergi indirimleri yardımı ile bölgeler arasındaki kalkınmışlık seviyelerinde farklılıkların giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda ekonomik kalkınmışlık düzeyi düşük olan bölgelere sağlanan teşviklerin oranı, ekonomik kalkınmışlık düzeyi yüksek olan bölgelere göre daha yüksek olarak belirlenmiştir.

3. İslam Mali Hukukunda Zekât Kavramı

Zekât, İslam dininin temel prensiplerinden biridir ve Müslümanların mal varlıklarının belirli bir oranını (genellikle %2.5) ihtiyaç sahiplerine vermesini ifade eder. Zekât, sadece bireysel bir yükümlülük değil, aynı zamanda toplumda sosyal adaletin sağlanması, yoksullukla mücadele edilmesi ve ekonomik dengenin kurulması ile sosyal tabakalaşmayı önlemeyi hedefleyen mecra sunmaktadır (Aydın, 2019: 376). Zekât, kelime anlamı olarak "artma", "çoğalma" ve "temizlik" gibi kavramlara işaret eder; dolayısıyla, zekât vermek, kişinin malını temizleyerek bereketlenmesine vesile olmaktadır (Balta, 2015: 62).

Zekâtın tarihçesi, İslam öncesi döneme kadar uzanmaktadır. İslam’dan önce Arap toplumlarında, malın bir kısmının hayır amaçlı olarak yardıma muhtaçlara verilmesi yaygın bir gelenek olarak mevcut olduğu bilinmektedir. Ancak İslam ile birlikte zekât, yalnızca bir hayır pratiği olmaktan çıkarak, dini bir yükümlülük haline geldiği anlaşılmaktadır. Zekât, İslam’ın beş temel şartından biri olarak kabullenilmiş ve bu uygulama, zaman içerisinde İslam toplumlarında kurumsal bir yapıya kavuşmuştur (Öztürk, 2024: 1). Kur’an-ı Kerim’de zekâtın önemi vurgulanmakta ve bu uygulamanın farz olduğu belirtilmektedir. Örneğin, “*Namazı kılın ve zekâtı verin...*” (Bakara, 2:43) ayeti, namaz ile birlikte zekât vermenin önemi üzerinde durmaktadır. Hz. Muhammed döneminde zekât, belirli oranlarda toplanmakta ve yoksullara dağıtılmaktaydı. Böylece, zekât uygulaması, sosyal dayanışmayı güçlendirerek ve zengin ile fakir arasında daha adil bir denge sağladığı değerlendirilmektedir. Zekât uygulaması, tarihi süreç içerisinde

farklı coğrafyalarda çeşitli şekillerde uygulansa da genel anlamda İslam toplumlarının sosyal ve ekonomik yapısının şekillendirilmesinde büyük rol oynamaktadır. Günümüzde, zekâtın modern anlamda organize edilmesi ve yönetimi, devlet destekli kurumlar tarafından gerçekleştirilmekte ve bu da zekâtın etkin bir şekilde toplanmasını ve dağıtılmasını sağlamaktadır. En yaygın örneği Malezya Devleti Vergi Sisteminde görülmektedir (Aydın & Odabaş, 2018: 149). Farklı ülkelerde zekât müessesesi ile ilgili gerçekleştirilen kanun çalışmaları tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. İslam Ülkelerinde Zekât Kurumlarının Oluşum Tarihi ve Uygulama Biçimi

Ülke Adı	Bağımsızlık Tarihi	Zekat Kanunu Tarihi	Uygulama Usulü
Mısır	1922	1948-1971-1983	Gönüllü
Suudi Arabistan	1926	1950 (Anayasada)	Zorunlu
Libya	1951	1971	Zorunlu
Sudan	1881	1978-2001 (anayasada)	Zorunlu
Ürdün	1946	1978	Gönüllü
Endonezya	1945	1978	Gönüllü
Bahreyn	1971		Gönüllü
Pakistan	1947	1979-1980	Zorunlu
Yemen	1962	1980 (anayasada)	Zorunlu
Bangladeş	1971	1982	Gönüllü
Kuveyt	1961	1982	Gönüllü/Zorunlu
Lübnan	1943	1984	Gönüllü
Brunei	1984	1984	Zorunlu
Malezya	1957	1991	Gönüllü
BAE	1971	2003	Gönüllü
İran	-	-	Gönüllü
Nijerya	-	1999	Gönüllü/Zorunlu
Filistin	-	2007	Gönüllü
Kazakistan	-	-	Gönüllü

Kaynak: (Bilen & Terzi; 2019:146).

Tablo 3’de İslam ülkelerinde zekât kurumlarının oluşumu ve uygulama usulleri gösterilmiştir. Bu tabloya göre; Suudi Arabistan 1950 yılında anayasal bir hak olarak zorunlu bir uygulama yöntemi benimseyen ilk ülkedir. Filistin ise 2007 yılında yasalaştırdığı zekât müessesini gönüllü olarak uygulamaktadır. Kazakistan, İran ve Bahreyn ise zekât müessesesi gönüllülük esasına istinaden uygulanmakta olup ihdas edilen bir yasa bulunmamaktadır.

Dünyanın en büyük ikinci organizasyonu olan İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 24 Eylül 1969 yılında Cidde’de 57 üye ülkenin imzası ile ülkeler arasındaki ekonomik ve kültürel faaliyetlerin arttırılması önceliği ile kurulmuştur (Ağır, Özcan & Önder; 2017:426) İslam İşbirliği Teşkilatına üye ülkelerin zekât müessesesi özelinde bir uygulama birliği bulunmamaktadır. Teşkilata üye ülkelerin zekât/vergi arasındaki ilişkileri zorunlu/gönüllü esasına göre farklılık göstermektedir (Terzi; 2019:44-69). İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi olmamasına rağmen, ülke sınırları içerisinde yaşayan Müslüman nüfusun on milyona yaklaştığı tahmin edilen Amerika Birleşik Devletleri ’nde “Zekât Vakfı” kurulmuştur. Bu vakıf yardımı ile Müslüman ihtiyaç sahiplerinin eğitim giderleri karşılanmaktadır (Köse, 2017:538).

4. Türk Vergi Sisteminde Yatırım Teşvik Kapsamında, İslam Mali Hukukundaki Zekâtın Uygulanabilirliği

Zekât, İslami bir ibadet olmasının yanı sıra sosyal adaletin sağlanması ve toplumda ekonomik dengenin korunmasına yönelik önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Türk Vergi Sistemi çerçevesinde zekâtın uygulanabilirliği hem dini hem de ekonomik boyutta tartışılan bir konu olarak güncelliğini korumaktadır. Müslümanlar, zekât mükellefiyetlerini yerine getirdikleri için bu önemli ibadeti icra etmektedirler. Ancak, zekâtın resmi bir vergi olarak kabul edilip edilmemesi, çeşitli hukuki ve sosyo-ekonomik faktörlere bağlı olarak derin bir inceleme gerektirmektedir. Türk Vergi Sistemi, bireylerin ve kuruluşların çeşitli gelirlerden elde ettikleri kazançların vergilendirilmesi üzerine kurulmuştur. Bu noktada, zekâtın düzenleniş biçimi, uygulama alanları ve toplumsal yararları dikkate alındığında, bunların önemli olduğu düşünülmektedir. Zekât, kazanımların üzerinden bir tam yıl geçtikten sonra verilen, Kuran-ı Kerim’de belirlenmiş olan oranlar çerçevesinde, zekât düşenlere sosyal yardımlar olarak aktarılması şeklinde ifade etmek mümkün olacaktır (Güman; 2018:63). Bu yönüyle, yoksullukla mücadelede ve kaynakların yeniden dağıtımında etkili olabileceği değerlendirilmektedir. Ancak zekâtın bir vergi olarak kabul edilmesi, devletin vergi gelirleri üzerindeki etkisini artırarak katkı sunabileceği değerlendirilmektedir. Zekâtın bir vergi olarak toplanması ve hesaplanması konusunda uygulamada bazı yasal düzenlemelerinin oluşturulması zorunluluğu söz konusu olmaktadır. Zekâtın ne şekilde ve kimin tarafından toplanacağı, bu süreçteki şeffaflık ve adalet unsurları, toplumda bu uygulamaya karşı duyulan güveni artırabilir. Bunun yanı sıra, zekâtın vergi mükellefiyetinden muaf tutulması, bireylerin mali yükümlülüklerini karşılamada daha esnek bir yapı sunabilir. Türk vergi sisteminde zekâtın uygulanabilirliği, dinî ve sosyal boyutta önemli bir tartışma konusudur. Zekâtın ekonomik etkileri, toplumsal yardımlaşma ve dayanışma üzerindeki rolü göz önünde bulundurulduğunda, bu uygulamanın daha geniş kitlelere yayılması ve Türkiye’deki sosyal adalet anlayışına katkıda bulunması mümkün olacaktır. Bu bakımdan zekât ile vergi arasında ilişki yatırım teşvik çerçevesinde ele alınarak bölgesel kalkınmışlık düzeylerine göre bir uygulamanın hayata geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

5. Türk Vergi Sisteminde Yatırım Teşvik Hesaplamaları

Yatırım teşvik sistemi yatırım bölgelerine ihtiyaç duyulan yatırımları desteklemek için önemli bir destek sistemi olsa da, uygulanması bakımında karmaşık hesaplamaların yapılması gerekli olan bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Yatırım teşvik sisteminin sağlamış olduğu vergi indirimlerini daha derinlemesine inceleyebilmek için aşağıda örnek olay verilmiştir.

Örnek Olay: PHD Yatırım Ltd. tarafından 2024 yılı itibari ile gerçekleşen ticari münasebetlerine göre gerçekleşen Ticari Karı: 3.000.000.-TL ve Mali Karı: 4.500.000.-TL’dir. PHD Yatırım Ltd. şirketinin Ekonomi Bakanlığından almış olduğu yatırım teşvik belgesine istinaden hak etmiş olduğu Vergi İndirim Oranı: %70, Yatırım Katkı Oranı: %30 olarak tanımlanmıştır. PHD şirketinin yatırım harcama tutarı ise 3.000.000.-TL olarak belirlenmiştir. Kurumlar vergisi genel oranı %25’dir.

İndirim Kurumları Vergisi Yatırım Katkı Tutarı (Maksimum Tutar)

$$3.000.000.-TL * 0,30 = 900.000.-TL$$

İndirimli Kurumlar Vergisi Oranı Hesaplama

$$\%25 - (\%25 - \%70) = \%7,5 \text{ dir.}$$

Mali Kar Üzerinden İndirimli Kurumlar Vergisi Hesaplaması

$$4.500.000 * \%7,5 = 337.500,00.-TL$$

İndirimli Kurumlar Vergisi Hesaplaması Üzerinden Tahsilatın Vazgeçilen Kurumlar Vergisi

$$4.500.000 * \%25 = 1.125.000,00.-TL$$

Araştırma Makalesi

Genel Orana Göre Kurumlar Vergisi	= 1.125.000,00.-TL
İndirimli Kurumlara Göre Hesaplama	= 337.500,00.-TL
Tahsilatından Vazgeçilen Kurumlar Vergisi	= 787.500,00.-TL

Kalan Yatırım Teşvik Katkı Tutarı

$$900.000,00.-TL - 787.500,00.-TL = 112.500,00.-TL$$

Örnek olayda Türk Vergi Sistemi'nde yatırımların teşvik edilmesi ile birlikte 3.000.000.-TL tutarında bir yatırımın 900.000.-TL tutarında bir vergi avantajı sağladığı görülmektedir.

Örnek olayda verildiği üzere Türkiye'deki bölgelerin ekonomik kalkınmışlık düzeyine göre, yatırım teşvik belgelerinde amaçlanan sosyal ve kitlesel fonlama benzeri bir uygulamanın zekât ödevlerini yerine getiren yükümlüler özelinde de olabileceği ele alınmaktadır. Bu bakımdan, zekât ödevlerini yerine getirenleri teşvik etmenin, yatırım teşvik sisteminde olduğu gibi sosyal adaletin sağlanmasına katkı sunacağı düşünülmektedir. Zekât verenlere yatırım teşvik sistemine benzer bir şekilde her bölgeye farklı bir uygulama ile sunulan yatırım katkı oranları ile vergisel avantajlar sağlamak, toplumsal refah düzeyinin artırılmasına katkı sunacağı gibi toplumsal gelir dağılımına da pozitif yönlü olacağı değerlendirilmektedir.

6. Sonuç

Türk Vergi Sistemi içerisinde yatırım teşvik uygulamaları ile İslam mali hukukundaki zekât müessesesi arasında önemli bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Yatırım teşvik belgeleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ekonomik büyüme hedefleri doğrultusunda yerli ve yabancı yatırımları teşvik etmek amacıyla sunduğu mali avantajlar olup, bu belgelerin sağladığı vergi muafiyetleri ve istisnaları, yatırımcıların finansal yükümlülüklerini hafifleterek, maliyetlerini azaltmakta ve böylece gerek istihdamın gerekse yerli üretimin artmasına katkı sağlamaktadır. Yatırım teşvik belgeleri çerçevesinde sunulan destekler hem sanayi hem de hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelere geniş bir yelpazede fırsatlar sunmakta, bunun neticesinde ekonomik kalkınmayı da hızlandırmaktadır. Aynı zamanda, İslam mali hukukunda zekât, toplumda sosyal adaletin sağlanması, yoksullukla mücadele ve ekonomik dengenin kurulması açısından kritik bir mekanizma olarak karşımıza çıkmaktadır. Zekâtın, Müslüman bireyler tarafından mal varlığının belirli bir oranının ihtiyaç sahiplerine verilmesi yoluyla gerçekleştirildiği dikkate alındığında, bu uygulamanın yalnızca bireysel bir yükümlülük değil, aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk olduğunu belirtmek gerekir. Bu açıdan, zekâtın kitlesel fonlama yöntemlerinden biri olarak da ifade edilmesi mümkün olacaktır. İslam toplumu içerisinde kurumsal bir yapı haline gelen zekât, ekonomik kaynakların adil bir şekilde dağıtımını teşvik ederek, toplumsal dayanışmayı artırmaktadır. Zekâtın verebileceği sosyal faydalar, ekonomik istikrara da katkı sağlayarak, yoksulluğun azaltılması ve sosyal uyum önündeki engellerin kaldırılması açısından önemli bir işlev üstlenmektedir. Türk Vergi Sisteminde yatırım teşvikleri ve zekât fonksiyonlarının bir araya gelmesi, sosyal adaletin sağlanması ve ekonomik büyümenin birbirini tamamlayan unsurları olarak değerlendirilmelidir. Bu iki mekanizmanın birlikte düşünülmesi, sadece ekonomik hedeflere ulaşmada değil, aynı zamanda toplumda daha geniş bir dayanışma ve yardımlaşma kültürü oluşturmada önemli bir adım olacağı düşünülmektedir. Yatırım teşvikleri aracılığıyla sağlanan mali destekler, belirli sosyal projelerde, özellikle de yoksul kesimlere yönelik sosyal yardımların artırılmasında kullanılabilir. Böylece, yatırımcılar yalnızca kendi iş kârlılıklarını değil, aynı zamanda toplumsal faydayı da göz önünde bulundurmuş olurlar. Türkiye modelinde, ekonomik büyümeyi desteklemenin yanı sıra, sosyal adaletin güçlendirilmesi için devlete düşen önemli bir rol vardır. Devlet politikaları, yatırım teşvikleri ile zekâtın entegrasyonunu sağlayacak şekilde tasarlanmalı, bu iki mekanizma aracılığıyla sürdürülebilir bir ekonomik ve sosyal yapı oluşturulmalıdır. Yatırım teşviklerinden faydalanan şirketlerin belirli bir oranda zekât vermelerini teşvik eden bir yapı oluşturulması, toplumsal faydayı artırabilir. Böylece,

ekonomik büyümeden elde edilen kaynakların, ihtiyaç sahibi bireyler arasında daha adil bir şekilde dağıtılabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, Türk Vergi Sisteminde yatırım teşvik uygulamaları ile İslam mali hukukundaki zekât müessesesi arasındaki entegrasyon hem ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği hem de sosyal adaletin sağlanması açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu iki unsuru bir araya getirerek, Türkiye'nin hem ekonomik kalkınma hem de sosyal refah hedeflerine ulaşma çabalarının daha gerçekçi ve uygulanabilir hale geleceği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, sağlam bir sosyal ve ekonomik yapı oluşturmak için devlet, iş dünyası ve bireylerin ortak hareket etmeleri büyük önem taşımaktadır. Önerilen modelin zorlukları arasında yatırım teşvikleri ticari bir bağlamda değerlendirilirken, zekât daha çok sosyal bir yükümlülük olarak algılanmaktadır. Bu farklı algılar, iki sistemin entegrasyonuna toplumun nasıl yanıt vereceği açısından önemli bir engel teşkil edebilir. Bir diğer husus ise zekât müessesinin kanunlaştırılması zorunluluğudur.

Kaynakça

- Afacan, F. (2023). İslâm İktisat Düşüncesi Açısından Zekât Kurumu Ve Ekonomik Kalkınmadaki rolü (Master's thesis, Bursa Uludag University (Turkey).
- Ağır, H., Özcan, C.C., Önder, F. (2017), İslam Ülkelerinin Makroekonomik Göstergelerinin Değerlendirilmesi, International Congress of Islamic Economy, Finance and Ethics, 424-454.
- Akan, Y., & Arslan, İ. (2008). Türkiye’de Sektörel Yatırım Teşvik Belgeleri İle İstihdam Analizi: Doğu Anadolu Bölgesi Üzerine Bir Uygulama 1980-2006. Çalışma Ve Toplum, 1(16), 107-119.
- Akyol, M. (2016). Bölgesel Kalkınma ve Yeni Yatırım Teşvik Sisteminin Ekonomik Etkilerinin Analizi. Global Journal of Economics and Business Studies, 5(9), 49-61.
- Aras, O. N., Öztürk, M., & Erdoğan, E. (2011). Türkiye’nin Cari Açık Sorunu Ve Soruna Çözüm Noktasında Yeni Yatırım Teşvik Sisteminin Değerlendirmesi. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 4(1), 91-104.
- Arslan, İ. (2014). Türkiye’de Bölgesel Alanda Uygulanan İktisadi Politikalar (Yatırım Teşvikleri-İstihdam Analizi 1980-2006). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(8).
- Arslan, Ö. (2022). Türkiye’de Sanayisi Az Gelişmiş Kentlere Özgü Yatırım Teşvik ve Hibe Destek Mekanizması Geliştirme: Muş il Örneği. Avrupa Bilim Ve Teknoloji Dergisi(35), 299-305. <https://doi.org/10.31590/ejosat.1067389>.
- Aydın, M. & Odabaş, H. (2018). “Zekâtın Devlet Eliyle Yönetilmesi Ve Malezya Zekât Sistemi Örneği”. Dini Araştırmalar 21/15-12, 145-174. <https://doi.org/10.15745/da.470809>.
- Aydın, M. (2019). Sosyal Tabakalaşmayı Önlemesi Açısından Zekât Müessesesi. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 7(18), 368-381.
- Balta, Y. (2015). İslam Hukukunda Zekât Malları Ve Nisapları. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı İslam Hukûku Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- Beşel, F. (2015). Vergileme Amaçları ve İlkeleri Açısından Zekât. In International Congress on Islamic Economics and Finance (pp. 51-56).
- Bilen, M. (2019). Türkiye’de Yoksulluk Sorunu ile Mücadelede Zekât Kurumunun Rolü ve Gerekliliği Hakkında Camii Cemaati Üzerine Bir Araştırma. İslam Ekonomisi Ve Finansı Dergisi (İEFD), 5(2), 133-167.

- Dağ, M., & Çelik, M. (2019). Türkiye’de Yatırım Teşvik Sisteminin Gelişimine Yönelik Dönemsel Bir Değerlendirme. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 35-46.
- Dinler, Z. (1998), Bölgesel İktisat (Bursa: Ekin Kitabevi).
- Güman, O. (2018). Zekât Nisabına Dair Çağdaş Yaklaşımlar. *Uluslararası İslam Ekonomisi Ve Finansı Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 62-73. <https://doi.org/10.25272/ijisef.462866>.
- Karakurt, A. (2010). Küresel Kriz Ortamında Yatırım Teşvikleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(02), 143-163. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002164
- Konar, S. (2021). Türkiyede Uygulanan Vergilerde Kurumlar Vergisi Özelinde İndirim Ve Giderler Konusuna İndirimli Kurumlar Vergisi Örneğinde Uygulamalı Bakış. Erişim Tarihi: 22.03.2025.
- Köse, M. (2017), Amerika’da Zekât Çalışmaları, Tarihte ve Günümüzde Zekât Uygulamaları içinde (s. 531-539), İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Öztürk, D. (2024). İslâmi Sosyal Finans İçin Bir Model Önerisi: Kurumsal Zekât Sistemi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- Pıçak, M. (2007). Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde Kurulacak Bölgesel Kalkınma Ajansları Üzerine Bir Değerlendirme. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007(2), 65-92.
- Recepoğlu, M., & Değer, M. K. (2016). Türkiye’de Bölgesel Yatırım Teşviklerinin Bölgesel Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Düzey 2 Bölgeleri Üzerine Panel Veri Analizleri (2004-2011). *Kastamonu Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(4), 6-21.
- Şeker, A. (2020). Türkiye’de İhracat ve Yatırım Teşvikleri Arasındaki İlişki: ARDL Sınır Testi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2311-2326. <https://doi.org/10.33206/mjss.710639>.
- Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2023). Yatırım Teşvikleri Hakkında Bilgi Notu. Retrieved from [Hazine ve Maliye Bakanlığı, (<https://www.hmb.gov.tr>).
- Yayar, R., & Demir, Y. (2012). Bölgesel Kalkınma Ve Yatırım Teşvikleri: Tokat İlinde Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (39), 119-146.
- Yeşilyurt, Ö. Ü. Ş., & Tekdoğan, Ö. F. (2022). Zekât ve Sosyal Harcamalar: Türk Vergi Sisteminden Yansımalar. *Vergi Sorunları Dergisi*, 45(401), 129-143. Ekonomi Bakanlığı Yatırım Teşvik Sistemleri, Temmuz 2023, <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri/md0103011615>. Erişim Tarihi: 19.03.2025.
- Yılmaz, H. (2020). Türkiye’de Yatırım Teşvik Sisteminin Tarihçesi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 12(23), 431-441. <https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.707681>.
- Yılmaz, Ö., & Sırım, V. (2017). Zekât-Sosyal Adalet İlişkisi: Gelir Dağılımındaki Adaletsizliklere İlişkin Teorik Yaklaşımlarla Mukayeseli Bir İnceleme. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2017(1), 76-85.

Supporting Investment And Social Justice In The Tax System: Zakat And Invesment Incentives

Extended Summary

The Turkish tax system has devised various mechanisms aimed at bolstering economic growth while ensuring the establishment of social justice. Among these mechanisms, the Investment Incentive System

stands out as a pivotal framework designed to stimulate private sector investment. This system seeks to create an environment conducive for entrepreneurs to engage in increased investments, which are anticipated to lead to a rise in employment levels across the country. In this sense, the Investment Incentive System not only promotes economic activities but also serves as a means to cultivate social equity. Through this extended summary, the intricate relationships between the Turkish investment incentive framework and social justice are explored, while also assessing the parallels and distinctions between this system and the institution of zakat under Islamic financial law. To begin with, the essence of the Investment Incentive System lies in its comprehensive support mechanisms extended by the state to encourage private sector participation. These support measures include tax incentives, land allocation, and low-interest loans, all of which are designed to make it easier for enterprises to initiate and expand their ventures. The ultimate goal of these initiatives is to enhance investment, particularly in economically disadvantaged regions. The expected outcome is an increase in employment opportunities, which facilitates a broader distribution of wealth and engenders social justice by raising the overall standard of living for various segments of society. With a growing emphasis on fostering an inclusive economy, the interconnectedness of economic growth and social development has become increasingly evident. Increased private sector investment contributes not just to the enhancement of the economy, but also to the promotion of social consciousness and responsibility. As entrepreneurs engage more deeply in community-focused projects, the ripple effects of their investments are felt in the form of improved societal welfare. Therefore, understanding how investment incentives can serve as a vehicle to achieve social justice is paramount. In parallel, Islamic financial law offers mechanisms that resonate with the objectives of the Turkish investment incentive system. The practice of zakat, which obligates Muslims to contribute a certain percentage of their wealth to support the needy, functions as an essential part of the social contract within Islamic communities. Zakat serves as a foundational instrument for achieving social equity and peace. Unlike conventional taxation, which is applied uniformly across varying demographics and belief systems, zakat is a religious albeit communal obligation specifically for Muslims. In historical contexts, particularly during the Ottoman Empire, non-Muslims were subject to different tax obligations, including cizye, which illustrates the diverse approach taken to tax systems based on religious demographics. Though zakat holds a unique position, its potential integration into the contemporary Turkish tax system necessitates careful consideration and legislative action. Envisioning a cohesive framework where zakat can coexist with national tax obligations may enhance the overall efficacy of both systems. To this end, updates to existing tax legislation that incorporate zakat and recognize its importance could pave the way for a more inclusive and socially responsible economic model. Such a framework would not only allow Muslims to meet their religious obligations but may also alleviate concerns around double taxation, ultimately promoting a healthier relationship between state and citizen. The implementation of such a model involves more than mere legislative change; successful integration requires coordination and cooperation among various stakeholders, including governmental bodies, the business sector, and individual citizens. It is incumbent upon the state to create a regulatory environment that acknowledges the significance of zakat while facilitating its practical application within the broader tax system. Such measures can cultivate a deeper sense of social responsibility among businesses and individuals alike, reinforcing societal bonds and promoting an equitable sharing of resources.

In conclusion, the exploration of the Turkish tax system through the lens of the investment incentive framework and zakat reveals the potential for harmonizing economic growth with social justice. The Investment Incentive System illuminates pathways for private investment that can be aligned with social objectives, while zakat offers a distinct yet complementary mechanism aimed at achieving equity and welfare within the community. This summary elucidates the complexity of these interrelationships and highlights the need for ongoing dialogue to identify best practices for integrating religious obligations like zakat with secular financial systems. Ultimately, such integration holds promise for enhancing both

Araştırma Makalesi

economic prosperity and social equity in Turkey, thereby advancing the nation's overarching development goals.